

A forradalomra emlékeztünk

„Ilyen nagy dolog a szabadság?”

Budakeszi közösségei idén is megünnepezték 1956 ragyogó napjait: emlékeztek a szabadságot kereső hősökre és az ártatlan áldozatokra.

Az önkormányzat megemlékezésének ünnepi szónoka dr. Csutoráné dr. Győri Ottília beszédének elején idézte Márai Sándor mennyből az angyal című versének néhány sorát:

„És kérdik, egyre többen kérdik,
Hebegve, mert végképp nem értik –
Ők, akik örökségbe kapták - :
Ilyen nagy dolog a Szabadság?”

Majd így folytatta: ez a kép így október 23-án minden esztendőben megkísért minket. Október 23. ugyanis minden esztendőben a szabadság értékével, a szabadság árával szembesít bennünket.

„Albert Camus A magyarok vére című írásában így ír erről 1976-ban: 'A legázolt és bilincsbe vert Magyarország többet tett a szabadságért és igazságért, mint bármelyik másik nép az elmúlt 20 esztendőben. Ahhoz, hogy ezt a történelmi leckét megértse a fülét betömő, szemét eltakaró nyugati társadalom, sok magyar vérnek kellett elhullania – s ez a vérfolyam már alvad az emlékezetben. A magára maradt Európában, csak úgy maradhatunk hívek Magyarországhoz, ha soha és sehol el nem áruljuk, és soha, sehol – még közvetve sem – igazoljuk a gyilkosokat... Nyomorúságuk, láncaik és száműzöttségük ellenére királyi örökséget hagytak ránk, melyet ki kell érdemelnünk: a szabadságot, amelyet ők nem nyertek el, de egyetlen nap alatt visszaadtak nekünk.'"

Tisztelt Ünneplő Közönség!

Egredjék meg, hogy felidézem Szentkirályi Klára történetét, mint valaki olyanét, aki megfizette a szabadság árát. Szentkirályi Klára fiatal leány volt. 20 esztendő korára már sok mindent megélt és megtapasztalt, amit a 20. században élők átélhettek. Ismerte a diktatúra hétköznapijait: a számkivetettséget, a kitelepítést, az élet szélére szorítottságot. Számára a Budakeszi szoba – ahová barátok

fogadták be a kitelepítés után a családot – nem azt az édes otthonot jelentette, mint nekünk, hanem egy állomást a bujdosásban. Biztosak lehetünk benne, ugyanúgy képzelte el a sorsát, mint minden 20 esztendő lány: készült a jövőre, készült az életre.

Aztán amikor október 23-ának éjjelén a tüntetés előbb forradalomra majd szabadságharcra alakult, egy pillanatig sem habozott. Pontosan tudta, hogy mi a tétje a küzdelemnek. Pontosan tudta, hogy azok, akik fiatal életüket olyan nagyvonalúan kockáztatják, a szabadságért küzdenek. Az embert végtelenül kizsákmányoló rendszer ellen. A félelem és a hazugság ellen, amely rátelepedett a hétköznapiakra és végtelenül nehezé tette az életet.

Mint egészségügyi tanfolyamon tanuló tette a dolgát: emberi életet mentett. Férfiakat és fiatalokat, akiknek kezéből kihullott a fegyver, nőket és gyerekeket, akik véletlenül váltak a harcok áldozataivá. Azt, hogy mit jelentett ez a munka a golyózáporban, összeroskadó falak, repülő téglatörmelék, jajgató, súlyos sebesültek és életüktől búcsúzó haldoklók között a zsoldáros által idézett halál völgyében járva, csak azok tudják, akik átéltek.

Aztán 1956. november 4-én délelőtt 11 órakor ő is találkozott a sorsával, betegszállítás közben

fejlővést kapott és szörnyethalt. A legtöbbet adta oda, amit ember adhat: az életét. Hogy is mondja a Szentírás? „Senkinek sincs nagyobb szeretete annál, mint aki életét adja barátaiért.”

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!
Kedves Budakeszi Polgártársak!

Amikor a hősökre emlékezünk, ne csak halottainkra emlékezünk. Gondoljunk azokra, akik itt élnek velünk. Szüleinkre, nagyszüleinkre, szomszédainkra, ismerőseinkre, akiknek a karrierje, életpályája ráment 52 esztendeje a szabadság keresésére. Gondoljunk azokra, akiknek a szíve összefacsarodik és a szemét még ma is elfutja a könny, ha nekünk már csak a könyvekből hősként ismert barátainkra emlékeznek. Soha méltó módon nem tudjuk megköszönni nekik azt, amit akkor átéltek, amit akkor elszenvedtek. Nem tudjuk megköszönni nekik méltó módon, hogy akkor és ott azt tették, amit helyesnek gondoltak, s megtették, amit kellett.

Hűségeseznek kell lennünk hőseinkhez. Nem csak abban, hogy minden esztendőben áldó imádság mellett mondjuk el szent neveiket, hanem abban is, hogy életre váltjuk a szabadságról szőtt álmait. 1956 ugyanis a miénk. Mindazoké, akik emlékeznek mindarra, ami velük, szüleikkel,

nagyszüleikkel, a városukkal és a hazájukkal történt. Azoké, akik fontosnak tartják a szabadságot, és hisznek abban, hogy közösen meg tudunk élni egy jobb és igazságosabb világot. 1956 mindenkié, aki hisz a demokráciában, hisz a népfelég elvében, mindenkié, aki hisz a közösség erejében és igazságában, s ezért megvet mindenféle zsarnokságot, mindenféle önkényt, mindenféle megfélembeszethetlenné látott emberi tekintélyt. Hisz még akkor is, ha sokan sokfelét tartunk jónak a politika és a közélet fórumain – éppen úgy, mint 1956-ban.

Ebből persze sok minden következik: nem hagyjuk szó nélkül a jogsértést, sem a gyülekezési jog, sem a szólásszabadság megsértését, különösen akkor nem, ha mindezt az állam, a magyar állam követi el velünk szemben. És ne feledjük Camus szavait: soha, semmilyen formában nem igazoljuk a gyilkosokat.

Ma este azért gyülekeztünk itt össze, hogy emlékezzünk. Emlékezzünk arra, hogy a szabadság micsoda hatalmas kincs, s emlékezzünk azokra, akik ezt a hatalmas kincset királyi örökségül hagyták ránk! Kívánom mindannyiunknak, hogy legyünk méltóak ehhez az örökséghez, találjuk meg és éljük meg a szabadságot a maga teljességében!